СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 37. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 15-го лютого 1938. No. 37. Jersey City, N. J., Tuesday, February 15, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАДЗВИЧАЙНИЙ УСПІХ КОНЦЕРТУ МАРІЇ СОКІЛ І АНТОНА РУДНИЦЬКОГО

НЮ ЙОРК. — Велика саля Стайвесант Гай Скул не могла помістити тої величезної маси українців, що прийшли минулої неділі послухати наших артистів з Рідного Краю: оперову співачку Марію Сокіл і диригента та композитора Антона Рудницького. Доставлено повно крісел, що звичайно призначені для орхестри на сцені. А багатьом прийшлося стояти. Яких 3,000 присутніх мали нагоду налюбуватись чудовим виконанням ріжних творів наших новіших композиторів. Вступ був за добровільними датками. Про Перший Український Шпиталь у Львові говорив п. А. Рудницький. В імені громади і Центрального Комітету повитав артистів адв. М. Пізнак. Увесь дохід виноситиме понад 1,200 долярів. Крім того наспіють іще певно жертви на Український Шпиталь від місцевих українських товариств, а покищо зголошено поважну жертву від Тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союзу. Публика приймала наших артистів надзвичайно сердечно. І змушувала їх до численних наддатків, з чим вони охотно погоджувались.

ОКРУЖНИЙ ЗЇЗД МОЛОДІ.

НЮАРК. — Минулої суботи і неділі відбувався Окружний Зїзд Молоді, скликаний Лігою Української Молоді Північної Америки. Прибуло значне число молоді з Ню Йорку, Нюарку і поблизьких міст, а далі з Філядельфії, Балтімор, зо стейту Месечусетс і т. д. На зїзді виголошено низку відчитів, які викликали оживлену дискусію. На бенкеті було понад 200 осіб.

АМЕРИКА НА ШЛЯХУ МОРСЬКИХ ЗБРОЄНЬ.

ВАШИНГТОН. — Відмова Японії розкрити свої пляни в будові бойових кораблів викликала це, що тепер цілий конгрес, а також загальна американська публична опінія більше склонні приняти плян розбудови американської флоти, так, як це запропонував Рузвелт. Деякі сенатори домагаються, щоб іще передтим, ніж розпічнуться перегони в морських зброєннях, президент скликав світову конференцію розброєнь. Та ця гадка має небагато прихильників, тому, що не є на часі.

„ВІДМОЛОДЖЕННЯ" АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

ВАШИНГТОН. — Командний склад американської армії переходить дальший процес „відмолодження". Біля 250 офіцирів мусітимуть уступити, а їх місце займуть молодші і здоровіші люди. На основі нового розпорядку всі офіцири до ранги полковника мусітимуть переходити лікарські оглядини й найменші тілесні недомагання будуть причиною, щоб їх усунути. Навіть таке, як штучні зуби, вистарчить, щоб офіцира усунути.

У ВІЙНІ АМЕРИКАНЦІ НЕ БУДУТЬ БОМБАРДУВАТИ ЦИВІЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Американський військовий штаб, який цікавиться пильно теперішніми війнами в Еспанії і Китаю, прийшов до висновку, що бомбардування цивільного населення з військового боку не є оправдане. Воно фактично приносить малу користь, а потягає за собою великі витрати в амуніції. Тому в майбутній війні, в якій бралаб участь американська армія, американці не будуть бомбардувати цивільного населення.

ХОЧУТЬ ФОНДІВ НА ДОСЛІДИ.

ВАШИНГТОН.—Конгресмен Айхер вніс до конгресу законопроект, на основі якого уряд мав би призначити певну скількість фондів на технічні досліди. В нинішніх часах застій у промислі можна поборювати в той спосіб, що треба видумувати якісь нові річи і їх продукувати, говорить законопроект; а що приватні підприємства не роблять цього в достаточній формі, то сам мусить побудувати такі лябораторії і дослідні стації, які винаходилиб ріжні нові річи в ділянці техніки і хемії.

ВЛАДА СКУПЧУЄТЬСЯ В УРЯДІ — ГОВОРИТЬ СТАЙВЕР.

ВАШИНГТОН. — Уступилий сенатор Стайвер сказав, що за останні одинацять літ зайшли в американськім суспільнім устрою поважні зміни. До найголовніших належить це, що влада і впливи перейшли з поодиноких секцій і стейтів до федерального уряду у Вашингтоні. Тепер очі всіх звернені на Вашингтон.

Помер ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК

Головний уряд Українського Народного Союзу подає з глибоким жалем, що 14-го лютого, в год. 3-тій рано, упокоївся у шпиталі Алексіен Бродерс в Елизабет, Ню Джерзі, ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК, довголітній касієр У. Н. Союзу.

Василь Левчик родився 1882 року в селі Воля Нижна, пов. Сянік, Галичина. До Америки приїхав молодим хлопцем і вже в 1903 році вступив у члени У. Н. Союзу.

В 1910 році, на 11-тій конвенції У. Н. Союзу, вибрано його головним радним У. Н. Союзу й цей уряд він сповняв до тринацятої конвенції в 1914 році, коли то вибрано його головним контрольором.

Три роки пізніше, на 14-тій конвенції, вибрано його головним касієром і цей уряд він виконував 15 років, аж доки цього уряду не знесено.

Крім Союзової праці покійний брав живу участь у громадянській праці, а зокрема працював над освідомленням своїх братів лемків і в тій ціли помагав в організуванні Оборони Лемківщини, якої був досі головою.

Полишив вдову Марію і семеро дітей.

Похорон відбудеться в четвер, 17-го лютого, рано, з церкви св. Володимира в Елизабет.

Земля Йому пером!

ГРАЖДАНКА ОБОВЯЗКОВА В СОВЄТАХ.

Народній комісаріят освіти СССР затвердив гражданку як азбуку карельської мови. Справу введення латинки в Советах, яку свого часу пропоновано, поховали раз на все. Всі меншинні народи обовязані тепер вживати тільки гражданки.

ЗАРІЗАВ ЖІНКУ.

Подружня трагедія розігралася в домі при вул. Софії ч. 3 у Львові. 28-літній Михайло Рожаньскі, каменичний дозорець і залізничий робітник на головному двірці, зарізав на смерть бритвою свою 26-літню жінку Анастасію, після чого віддався добровільно в руки поліції. Причиною злочину була заздрість. Вернувшись із служби до дому, застав свою дружину в товаристві якогось чоловіка, що швидко втік. Із заздрости Рожаньскі розпочав із жінкою сварку і врешті її вбив.

ВОЙОВНИЧА ЖІНКА.

З Суходолі, повіт Городок, привезли до лічниці у Львові господаря Івана Мороза. Його вдарила жінка підчас бійки сокирою в голову. Мороз утратив м. ін. ліве око.

ДІДИЧ ПІД ЗАМІТОМ КОМУНІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ.

Зо слідчої вязниці в Чорткові звільнили на волю власника фільварку в Мишкові, повіт Заліщики, Маврикія Монгайта. Він сидів від чотирьох тижнів у слідчім арешті під замітом комуністичної діяльности.

ВИКРИЛИ „АКАДЕМІЮ ЗЛОДІЇВ".

У Варшаві викрили законспіровану „академію злодіїв". В ній учили молодих хлопців красти. „Ректором" злодійської академії був старий злодій Я. Померанц. Спеціяльністю „академії" були кишеневі крадіжі. Померанц провадив практичні лекції на манекіні з дзвінками. Як оплату „слухачі" платили частину добичі, здобутої вже в практиці. Тепер арештували Померанца й кільканацять учнів „академії".

БАГАТИЙ ЖЕБРАК ЗАМЕРЗ.

Коло Тисьмениці знайшли налогового жебрака М. Апермана, замерзлого на смерть. Аперман мав оригінальний плащ, вишитий з куснів взористої матерії. По точних оглядинах цього плаща під його підшивкою знайшли 8,000 зл. у банкнотах.

БЕЗБОЖНИЦЬКА „ЛІҐА НАРОДІВ".

У Москві рішили уладити в 1938 р. великий міжнародній табор для вишколу молоді 48 народностей. Число учасників обчислюють на 1,500. Спеціяльним завданням табору буде атеїстичне вишколення молоді на провідників безбожницької акції. Табор назвали „Безбожницькою Ліґою Народів".

БАНДИТИЗМ У ПОТЯГАХ.

В електричному потязі під Варшавою якісь опришки напали на 35-літнього пасажира, Антона Завадзкого, порізали ножами, ограбили і викинули крізь вікно. Завадзкі, розчерепивши собі голову, згинув на місці. Бандитів, що висіли на найближчій стації, шукає поліція.

500 КҐ. ОПІЯ.

В одному з прибулих до Відня зза кордону залізничих ваґонів викрили 500 кг. опія. Це найбільша партія опія, що його сконфіскували в Австрії.

АЖ ТЕПЕР ВЕРНУВСЯ ЗО СВІТОВОЇ ВІЙНИ ДОДОМУ.

До Варнсдорфу в Саксонії вернувся цими днями по 23 роках неволі в Сибірі один німець, що попав у полон 1915-го року.

НЕМА ТО ЯК ПРАКТИКА.

58 дівчат вищої школи Линколна в Ню Йорку поїхали до Джорджії, щоб там практично запізнатися з життям на селі. Курси практичного рільництва для цих дівчат улаштувала на спілку їх школа з колеґією Габершема й Краевою Адміністрацією Молоді. На образку два дівчата цеї школи запізнаються зо способом розвоження гною на фармі.

ПРИХОДИТЬ ДО ЗБЛИЖЕННЯ МІЖ АВСТРІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ

БЕРЛІН. — Сталося таке, про що тепер ніхто не думав: Гітлер мав у Берхтесґадені, де він тепер перебуває на відпочинку, довшу розмову з австрійським канцлером Куртом Шушніґом. Всі спекулюють, хто це спричинив ту розмову. Одні твердять, що Мусоліні, а інші, що Англія. Та є фактом, що така розмова була та що висідом цього буде замирення, принаймні тимчасове, між Німеччиною й Австрією. А це означає, що світ не потребує покищо ломити собі голови над тим, чи Гітлер не береться окуповувати Австрію. А це знову означає до певної міри свого роду замирення Европи.

Заноситься на новий союз.

З тим замиренням заповідають нове угруповання політичної сили в Европі. Кажуть, що прийде тепер до союзу чотирьох державних потуг: Англії, Франції, Італії, й Німеччини.

АВСТРІЙСЬКІ НАЦІСТИ НЕЗАДОВОЛЕНІ.

ВІДЕНЬ. — На цілу Австрію було всього кілька осіб, що знали, що має відбутися розмова між Гітлером і австрійським канцлером. Але тепер відомо, що про ту розмову знали уряди Англії, Франції й Італії. Те, що Гітлер так несподівано подав руку до згоди, дуже не задоволило австрійських нацистів. Вони навіть говорять тепер, що Гітлер їх „зрадив", бо вони готовились до „пучу", себто державного перевороту, і прилучення Австрії до Німеччини революційним шляхом, а тут сам Гітлер перервав їх пляни.

КАРДИНАЛ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКВИ.

МІНХЕН (Німеччина). — Кардинал фон Фавльгабер виголосив проповідь до 20,000 католиків і заявив, що це не є правда, коли націсти кажуть, що в Німеччині не переслідують церкви. Бо щоби переслідувати церкву, говорив кардинал, не треба доконче палити церкви. Вистарчає, коли влада замкне 82 католицькі школи, як це є в дієцезії кардинала. Далі кардинал говорив про те, що кожний жандарм має тепер право рішати, що належить до церкви, а що є „політикуючим католицизмом", але такого права відмовляється папі й епископам. Кардинал казав, що публика не може довідатися, що думає папа і що думають епископи, бо пастирських листів не можна друкувати. Навіть його проповіди, казав кардинал, не дозволять опублікувати. Далі говорив про атакування церкви при помочі радія та про розвязання католицьких молодечих організацій.

ПОДРУЖЖЯ, ПРО ЯКЕ ЗАГОВОРИЛИ.

ЛОНДОН. — Світову пресу облетіла вістка, що панна Ішбел МекДонелд, дочка бувшого англійського премієра Ремзея МекДонелда, яку, коли її батько був в уряді, вважали другою жінкою в Англії по королевій Марії, виходить тепер замуж за звичайного робітника, що був огородником, декоратором і виконував у селі ріжні інші подібні роботи. Панна Ішбел відчинила по тім, як батько вийшов з уряду, гарний ресторан „Плов Ін", недалеко Лондону, куди звикли заїжджати визначні люди. Там і пізнала вона свого нареченого, яким є Нормен Ріджлі, років 35. Свого часу панна Ішбел МекДонелд була гостем у Білому Домі.

РОЗВОЗИТИМУТЬ ПОЧТУ ЛІТАКАМИ.

БЕРЛІН. — У Берліні запала на нарадах Міжнародного Товариства Перевозу Літаками ухвала, щоб у найближчому часі зачати перевозити в Европі почту літаками. За ту ухвалу заявилися такі держави: Англія, Франція, Німеччина, Італія, Польща, Голяндія, Швайцарія і Швеція.

ГЕНЕРАЛ ПАСТУХОМ ГУСЕЙ.

КОВНО (Литва). — В Литві, на селі, помер Пилип Франіч, років 82, що пас гуси в одного з селян. Про нього ніхто ближче нічого не знав. Тільки говорили в селі, що прибув з Росії. Та по смерті ствердженo, що покійний був свого часу генералом у російській армії. Між його річами знайдено навіть прапор одного з давніх російських полків.

ЗАПОВІДАЮТЬ В АМЕРИЦІ БОРОТЬБУ З ЦЕРКВОЮ.

БЕРЛІН. — Націсти не тільки що самі воюють з церквою, але ще пишуть отверто в часописах, що в короткому часі прийде до війни між церквою і державою також у Злучених Державах. Це має бути відповідь націстів на те, що один з протестантських епископів хвалив Америку за те, що в ній є релігійна свобода.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОРОГОЮ ЦІНОЮ

Комітет нюйорської стейтової леґіслятури веде тепер публичні переслухання в справі, котра живо обходить усяку думаючу людину: в справі життєвого обезпечення.

Це слідство має ще спеціяльне значіння, бо відноситься воно до тої галузи життєвого забезпечення, під котрим шукають захисту на випадок смерти передовсім незаможні люди, головно іміґранти, а саме до так званого промислового забезпечення (Industrial insurance). Цею назвою означають дрібні обезпечення, на котрі оплати збирають аґенти тижнево. Велике значіння цього роду обезпечення видне з того, що в Америці є коло 50 міліонів осіб, заасекурованих у цьому забезпеченні, на загальну суму 18 біліонів долярів.

На слідстві розкрито передовсім грубу поведінку великих асекураційних компаній зо своїми аґентами. Аґенти нарікали, що їм обтягається з заплати, як хтось обезпечений перестане платити свої вкладки, навіть тоді, коли обезпечений платив довгі роки й перестав платити зовсім без вини аґента. Урядовці підприємств поводилися з аґентами в грубий спосіб, а як аґенти стали організувати для охорони своїх прав юнію, підприємства робили всякі натиски на них і на їх родини, щоб вони юнії не організували, зглядно щоб приступали до компанийної юнії.

Навіть на переслухання зявилися аґенти підприємств, щоб записувати імена свідків з наміром мститися на них пізніше за їх зізнання. Піднесено рівночасно височенї платні начальних урядників асекураційних компаній: в одній асекураційній компанії 8 вищих урядовців беруть на рік міліон долярів.

Цей останній чинник навязує вже до справи коштів цього роду обезпечення, — справи, в асекурації дуже важної. До цеї справи переслухання дали багато причинків: проценти від позичок на такі поліси високі. Готівку на випадок зірвання цього забезпечення дають аж по 7 роках. Пропоновано в тих оглядах ріжні реформи.

Одначе якби навіть ці реформи були переведені, то всетаки вони ще не діткнуть самої сути промислового забезпечення. Навіть по переведенні реформи промислове забезпечення лишиться найдорожчим родом забезпечення. Це є той рід забезпечення, котрий оплачує асекураційним організаціям добре платних аґентів та золото плачених урядовців. Одиноке виправдання, яке може мати це дороге забезпечення, це те, що воно приучує людину платити точно за свое забезпечення. Як людина це вже вміє, цього виправдання вже нема. Така людина повинна переходити на правильне обезпечення.

Як чоловікові тяжко платити річними або піврічними оплатами, як йому вигідно платити за забезпечення місячно, він повинен приступити до фінансово певної запомогової організації. В такій орґанізації він знайде ще право впливати на вибір урядників, котрого права теж домагалися на переслуханні в справі асекураційних компаній, але котрого в життя перевести неможливо, бо асекураційні компанії не мають ні системи відділів ні системи конвенцій делеґатів.

СВЯТКУВАННЯ ДВАЦЯТИХ РОКОВИН ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

(З мого римського щоденника).

Цього року минуло двадцять років, як Центральна Рада проголосила в IV. Універсалі незалежність і суверенність українського народу. Діти, що тоді пішки під столом ходили, виросли тепер на гарних юнаків, повних сил і енерґії. Купка їх опинилась і в Римі і тут, студіюючи по вищих італійських школах, вписалася до чужинецьких секцій організацій студентської молоди при фашистівській партії. З ініціятиви цієї молоди відбулося в Римі 29. січня прегарне свято. Досі українська громада в Римі, занадто нечисленна і бідна на сили, щоб виходити з святами на широкий форум, святкувала свої національні свята у вузькому колі своїх членів та найсвідоміших приятелів української справи. До такого інтимного характеру попередніх святковань причинювалася ще й інша дуже важлива обставина: Італія живе під тоталітарним режимом і ніяка публична маніфестація не може відбуватися без сприятливого дозволу італійської влади. Було замало надії, щоб італійська влада дозволила на маніфестаційні вияви української справи, бо тоталітарна влада, як саме, у тих виявах, **саме через тоталітарний характер влади,** могли дати привід до небажаних політичних інтерпретацій.

Але цього року наше українське студентство пішло в рішучий наступ і звернулося по офіційний дозвіл на **прилюдне** святкування XX. роковин проголошення дня української незалежности, з покладенням вінків перед памятником Невідомого Вояка та фашистівських мучеників. Їхні заходи були успішні. Дозвіл дано, але він прийшов кілька днів перед 22 січня, і тому свято відбулося тиждень пізніше, 29 січня, в день Крут.

Це був великий день для римської кольонії. Ґуф (цебто італійські студенти, зорганізовані при фашистівській партії) віддав для свята прегарну салю й кімнати клюбу секції чужинецьких студентів. На головній стіні салі, вкритої італійськими й українськими національними барвами, над портретами Мусолінія й Петлюри, повішено нашого великого позолоченого тризуба. В сусідних кімнатах по столах розкладено цілу бібліотеку українознавства: на одному столі все, що видано українською мовою кращого з друкарської й зверхньої точки погляду — три томи Загальної Української Енциклопедії, Атляс Кубійовича, гарно оправлені „Історія України" й „Історія Українського Війська" вид. Тиктора, „Мистецтво" Щербаківського, видання празької студії. Новий спітаник „Червоної Калини", „Золоті Ворота" Українського Стрілецтва і т. і. На другому столі було зібране все, що тільки можна було знайти, виданого чужими мовами про Україну. Я мав нагоду пізніше ствердити, що ті столи мали великий успіх і коло них завжди була купа народу, що з цікавістю приглядалася до книжок та робила собі виписки, нотуючи головно назви книжок та їх видавців.

Офіційна частина стята почалася в третій годині, коли наші студенти, в супроводі офіційної делеґації (коло двацятьох чоловік) італійського студентства поклали вінок перед могилою Невідомого Вояка.

Повільно й урочисто підноситься похід широкими й численними сходами на Вівтар Батьківщини, і мають наші жовто-блакитні бинди по вітру. Вінок несуть два високі стрункі юнаки, за ними простують інші, вишикувані по три, потім — таксамо по три — італійські студенти в фашистівських одностроях. Вартові коло могили стають на „струнко", віддають пошану своїми рушницями і намагаються зрозуміти, що то за нація має такі гарні національні барви... Небо захмарилося, починає поволі накрапати, але від блакиту наших бинд на душі стає соняшно.

В шестій годині почалося стято в салях Ґуфу. Народу прийшло більше, ніж хто сподівався. Нікого не забракло з української громади, та всеж велику більшість складали чужинці.

Перший промовляв представник італійського студентства, п. Фабрі, що передав українському студентству найкращі побажання від віцесекретаря партії, Мецосоми, що на ньому лежать усі студентські справи. Вже від перших слів італійського представника, який витав в українському студентстві представників незалежної української нації, котра, хоч і не має ще своєї держави, то буде її мати, — на салі запанував урочистий настрій. Фабрі згадав про студентство, що саме цього дня двадцять років тому полягло під Крутами, боронячи незалежности і суверенности українського народу, і порівняв їх геройство з геройством перших мучеників італійського відродження. Потім читав відповідно зготовлений реферат д-р Турчманович, опісля незвичайно натхнено говорив наш давній приятель, бувший депутат Інсабато, якого промову варто видрукувати цілу в перекладі українською мовою. Потім говорив д-р Травезоно про духову споріднелість між італійцями й українцями, і нарешті й автор цих рядків сказав кілька слів від Української Громади. Відчитано привіт від литовського студентства та тексти телеґрам до Мусолінія, секретаря партії Стараче та міністра справ закордонних, Чано. В усіх цих телеґрамах підкреслювалося, що українське студентство ніколи не залишить боротьби за здобуття втраченої незалежности. Про це все можна буде прочитати в офіційному комунікаті українського студентства.

Треба зазначити, що свято, завдяки виступам таких досвідчених і талановитих промовців, як Фабрі й Інсабато, проходило ввесь час у дуже високому тоні, і маю певність, що воно зробило велике й глибоке враження як на українців так і на чужинців.

Для нас же, українців, це перше прилюдне українське свято в Римі має **особливе** значіння: воно цілком недвозначно засвідчує про ті симпатії до нашої справи в Італії, що про них загал раніше міг тільки догадуватись...

Евген Онацький, Рим.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Нюарк, Н. Дж. — До збірки на ювилею в п. Підлуської додати: Катерина Ковальчук $1.

Люблин, Віс. — До проголошеної коляди додати по $1: В. Устияновський, Марія Костик, М. Худиниця, Розалія Которинська. Має бути: Д. К. Проць, К. Кравчук.

ВОЛОДАР ЯПОНІЇ

Віденський тижневик „**7 Таґе-Блят дес Телеграф**" приніс у своїм числі з 2. лютого ц. р. п. з. „**Цісар Гірогіто**" цікаву статтю про теперішнього володаря Японії, яку я оцим подаю читачам „Свободи" українською мовою. Автор її пише:

„Доля Східньої Азії і пятьсот міліонів людей її населення залежить нині від чоловіка, що між усіми володарями світу є найбільш мовчазний і найменший ростом. Це цісар Японії, Гірогіто, якого оконечному одобренню підлягають усі рішення японського уряду відносно закордонної політики і таксамо всі стратеґічні пляни японської армії. Ця людина має сьогодні трицять шість років і висока ледви півтора метра.

Це один з найбільш самотних людей насвіті. Він живе майже в герметичнім відокремленні, причім його, сказатиб, позаслужбове життя є доволі собі просте. Гірогіто ходить залюбки в темно-синім однострою, модного лондонського крою. Встає в шестій годині рано і разом зо своєю дружиною сідає до снідання, що складається з вівсяного клейку, шинки, яєць, приліканого хліба й оранжади. Опісля цісарська пара навідується — як годиться добрим батькам—до дітей, з якими вона кілька хвилин забавляється, після чого цісар Гірогіто читає щоденну пресу. В одинацятій годині рано він приймає когось із визначних професорів університету, інформуючись про найновіші здобутки наук. Притім треба зазначити, що хоч цісар Гірогіто цікавиться незвичайно історією, політикою та соціольоґією, то найбільш уваги присвячує він дослідам у ділянці біольоґії, і отак улюбленим на ним світлинна знимка показує нам його при мікрофоні у власній лябораторії.

Перед обідом Гірогіто кладеться на чверть години спати, після чого цісарська пара обідає. На страви складаються спеціяли англійської кухні, причім на першім місці стоїть улюблена цісарем волова печеня з картоплями. Правда, якщо цісар бере участь у прилюдних бенкетах, то він їсть і японські страви, але приватно, в себе вдома, він дає першенство кухні англійській. А після короткого відпочинку по обіді цісар відвідує свою приватну ґольфову площу, хоч великим майстром цього спорту він не є, таксамо, як не надто славний і з нього вершник.

Отак аж пізно пополудні починаються важні авдієнції та політичні наради, а вечері мікадо присвячує свій час питанням свого приватного господарства. З цього погляду треба сказати, що японський цісар найбагатший володар світу, який, навіть коли не числити його дуже високої цивільної лісти, має змогу розпоряджуватись величезними доходами. Його посілості займають цілі міліони морґів найкращого поля, якого вартість обчисляють на 65 міліонів фунтів стерлінґів. А крім безміру піль, лісів і копалень є Гірогіто ще й властником безлічі акцій, між іншим акцій великих корабельних і готелевих підприємств, яких вартість обчисляють на міліярд шілінґів, тоді, коли сама обстанова в його палатах репрезентує вартість 200 міліонів шілінґів.

Але для японців мікадо це не тільки один з наймогутніших і найбагатших володарів і не лиш володар Ніпону, але й олицетворене божество, що в його особі обявилось людям тут на землі. Отак усюди там, де являється мікадо, не сміє ніхто стояти вище нього: люди на вулицях стають безконечними рядами навколішки, а ті, що в той мент були на поверхах домів, збігають що сили на партер, або просто на вулицю, щоб, Боже борони, не бути вище ніж „сина неба". І де лиш його повозка переїде, там очі всіх потуплюються на знак покори в землю. Отимто й не диво, що тому кілька років викликала незвичайну сензацію історія з одним робітником, що, рішившись на сидячий страйк, сидів собі на високім фабричнім комині і, наперекір усім загрозам поліції, ані не гадав зійти на землю. Але як тільки подано йому до відома, що за кілька хвилин переїзджатиме в найближчій околиці тієї фабрики мікадо, то той, уже на смерть готовий чоловік, не сказавши ні слова, зліз з комина і з пошаною вклякнув на вулиці в ряді інших.

Бо зрештою всякі прогріхи відносно релігійного почитання мікада карають просто смертю. Отак у 1934 р. один вищий офіцир поліції пополудні гаракірі тому, що попровадив цісарський почот такою вулицею, яка не була передбачена в програмі свята. Крім того тодішний президент міністрів оправдувався в імені всього уряду в спосіб, який його страшенно упокорював, а міністер внутрішніх справ та всі вищі урядовці, що були наставниками самогубця, подалися до димісії. Як правдивий факт подають теж те, що один японський жовнір пополнив гаракірі тому, що згубив свій баґнет, бо як предмет військового узброєння жовнірський штик це — за розумінням японців — частина приватного майна володаря. І таксамо й один японський залізничник пополнив гаракірі тому, що спричинив опізнення цісарського поїзду на дві минути, а з ним і один із шоферів мікадо, якому трапилась біда з пневматиком.

З другоїж сторони всяка критика, звернена проти особи цісаря, або хочби тільки проти членів цісарського дому, це в Японії щось немислиме і неможливе. Імя мікадо святе і тому навіть дуже рідко вимовляється; а якщо друкують його в газетах, то тільки великими буквами. І навіть найвищі достойники не підводять ніколи очей до мікада, бо, як оповідав напр. один з найвищих достойників цісарського почоту, він служить уже довгі десятиліття мікадові, але обличчя його він не бачив іще ані разу. Колиж мікадо занедужає, то двірський лікар вбирає на руки цілком нові шовкові рукавички, якщо має прослідити живчик володаря. А вже про щось таке, як намірений проти цісаря, тому кілька літ, замах, у Японії взагалі не говориться: ніхтож не хоче згадувати чогось „такого ганебного", як той порив. Адже батько замаховця, що був послом до парляменту, відрікся свого мандату і наказав і своїй донці покинути дім її чоловіка тому, щоб через сором одної рідні, не осоромилась ганьбою і друга. А всі свояки замаховця покинули Японію і живуть від того часу на добровільнім засланні.

Відомо теж, що історія Японії ділиться на „епохи", яким надають імена кожночасні володарі. Отимто коли Гірогіто тому років дванацять унаслідив престол по батькові, цісареві Йосигіто, що вмер у божевіллі, то і він надав імя епосі, яку саме довелось йому розпочати. А це імя звучить: „Держава Шова". Імення, що дається точно перекласти, бо слово „Шова" значить „Променистий мир".

З німецького переклав **д-р Остап Грицай.**

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(29)

Про татар, яких Марко вчора бачив, сотник вже знав, бо Марко розказав був йому про них. Мамі і Марині не казали нічого, щоби їх не тривожити. Хоч татари були в околиці, то вони не конче були небезпечні. Саме тому, що сотник знав про цих татар, він рішится взяти козацький конвой.

Заява сотника не всмак була Кіндисові.

— Десять козаків! — промовив. — Це вже добра купа. Буває, що тупіт стількох коней може притягнути якесь лихо. На що їх брати?

— То може таки є чого боятися? — спитала сотникова.

— Це ні. Ані трохи. Всеж таки бувають волокити. В таких сторонах, як наша, найбезпечніше є малі товариства.

— Десять козаків, то ще не таке велике товариство, — сказав сотник і тим закінчив розмову.

Марко ще нині вибрав десять козаків. Призначив для них найліпші коні, дав найліпшу зброю і багато амуніції. Отець Жук заявив, що вдома не лишиться і таксож вибрав собі коня, випросив для себе зброю. На другу днину рано товариство виїхало з замку.

Кіндис крутився жваво, веселий був. Їхав коло візка і сотникові та його дружині оповідав про ріжні пригоди в цих сторонах, про які чув і які будьто би сам пережив. Здовж їх нинішнього шляху кожний клаптик землі мав на собі записану якусь кріваву пригоду. Слухаючи його оповідань, всі неначе дивувалися, що нині тут такий спокій, така тишина, і що передними зпід землі не виринають татари.

Чим глибше вїздили в горбовину, тим вище підіймалися стіни горбів, тим стрімкіші ставали їх стіни, тим старшими були покриті лісами. Кіндис показував запалі в землю граничні хрести і зарубки на старих дубах.

Їхали повoлі і спокійно майже до полудня. Сонце, що тепер підсонилося високо, кидало згори проміння в ті лісові закутини, які решту днини стояли в сутіні. В ярах деколи завіяв на них холод долини, то знов пішла тепла струя розігрітого воздуху.

Коні вже добре були утомлені, коли вїхали в долину між горами. На краю лісу побачили дві могили. Одна була трохи не така, як ті, попри котрі досі їхали. Була опоясана неначе зеленим перстенем. То колишній, навкруги могили усипаний вал, котрий згодом осів.

— Коні вже утомлені й очевидно голодні, — промовив Кіндис до сотника. — Може прикажете тут короткий попас? Коло он тої могили.

— Худоба мусить відпочити, — сказав сотник і крикнув: — Гей, Марку! Попас коло тої могили!

Саме в тій хвилі Марко і Солоняк вже були під могилою. Зупинили свої коні і дожидали приходу решти товариства. Обі могили були подалі. Вітки дерев до половини заслонювали їх. За деревами була густа гуща кущів терника, деренів, свербигуза, ожини. Зелену долину прорізував потік, оперізували її гарні горби. Іншої дороги, як та, котрою надїхало товариство, не видно було. Панувала мертвецька тишина. Товариство надїхало. Сотникова і Марина зійшли з візка. Сотник щолиш злазив, бо його нога не позволяла йому брикати по парубоцьки. З коня скочив отець Жук, козаки також зачали зсуватися з кульбак. Марко ще сидів на коні. Розглядався, щоби знайти догідне місце на спочинок. Серед тої глухої тишини почув неначе далеке іржання коней. Коли був глянув на Кіндиса, був побачив, що він поблід. Марко шепнув до Солоняка, що стояв коло нього, це таксамо на коні:

— Всі до коней і до зброї! Обступити нас!

Солоняк шепнув цей приказ найближчому козакові, цей другому, другий третьому... Коли Кіндис побачив, що козаки, котрі вже скочили були з коней, назад вискочили, крикнув до них:

— Тепер попас і відпочинок! Позлізайте з коней, попустіть попруги і пустіть на пашу. Самі киньте зброю і відпочивайте!

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОС З КАНАДИ.

Журналіст і письменник МИХАЙЛО ПЕТРІВСЬКИЙ, з Торонто, Онтеріо, редактор журналу THE NEW CANADIANS", пише:

„Дякую за ласкаву память і за висилку такої цінної книжки як „Пропамятна Книга У. Н. Союзу".

„Ця Книга зробила на мене величезне враження. Це наша Заморська Енциклопедія!" Надсилаючи пізніше огляд „Пропамятної Книги" для передруку в „Свободі", пише п. Петрівський іще таке:

„Не знаю, чи вдалось, як бажалось виконати. Як тільки я взявся до діла, побачив, що це вимагає більшого чоловіка ніж я, та що треба в часописі більше місця ніж на один допис, щоб можна було належно оцінити Ювилейну Книгу. Та все, що я написав про неї, написав без перебільшення, а по щирости, так, як вона мені виглядає.

„Ви повинні помістити мій допис у „Свободі", щоб деякі люди, що не вміють такої праці оцінити, побачили, що думають про Пропамятну Книгу одиниці, що є безінтересовні в тій справі".

З ДНЯ

ШКОЛА ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ.

Заходами нюйорського департаменту виховання відбуватимуться при нюйорській академії медицини виклади для вчителів, щоб вони могли краще розуміти учеників. Бо добрий учитель є не тільки той, що знає багато, але в першій мірі той, що те знання вміє іншому защепити. Яка користь зо знання вчителя, коли він його не вміє передати іншому, коли він не розуміє душі свого ученика, коли не старається відгадати його настроїв? Кожна наука ввійде в голову щойно тоді, коли ця голова до того належно підготована. Без підготови розумні слова пройдуть мимо голови і не застрягнуть у мізку. А навчання вчителя буде нагадувати сіяння зерна в незорану землю.

ТРЕБА ДОСЛІДЖУВАТИ ДУШУ ДИТИНИ.

Нераз старшим здається, що кількалітній хлопець чи дівчинка, які сидять собі десь у кутку в той час, коли старші говорять про важні справи, не розуміють нічого з того, що старші говорять, і духом цілком непричетні до їхньої розмови. Та це помилка. Вже кількалітня дитина є дуже склонна переййматися думками і настроями старших, і часто так буває, що та дитина, що сидить собі тихенько в кутку, немов би її і не було в хаті, фактично переживає все те, що старші говорять, сильніше від них самих. Її молоденька душа й ум ще не переладовані переживаннями і досвідом. Діти легко переймаються настроями старших і часто кількакротно вони передумують ті річи, про які старші говорили, хоч старші вже самі про ті річи забули.

РОЗМОВИ СТАРШИХ.

Скільки то разів буває таке, і то майже в кожній родині, що батько й мати говорять про тяжкі часи, говорять про брак грошей, брак праці й журяться притім, що буде далі. Мала дитина все це слухає; і хай ніхто не дурить себе, що та дитина з цього нічого не зрозуміла. Не тільки, що зрозуміла, але навіть сама зробила в своїм серці певні етичні висновки й рішення. Хоч вона маленька, то в її серці вже потворилися рішення, що коли вона виросте, то буде сяк або так поступати, вибире собі відмінний фах від того, що має батько, або постановить своєю особистою справністю і витревалістю поборювати ті перешкоди, яких батько не міг побороти. Нераз дитина вже змалку задумує стануть на шлях хитрощів, на шлях підступного і скорого здобуття успіхів, що часто доводить до злочину.

ТОМУ ТРЕБА ВВАЖАТИ.

Тому треба все вважати, що говориться в присутності дітей, бо, як сказано, вони жадібно ловлять кожне слово, що його скаже дорослий чоловік, а передівсім вони звертають велику увагу на моральні висновки старших.

Нераз так буває, що діти чесних і порядних родичів стали злочинцями. Чому? На це може скластися багато причин, але буває і таке, що родичі, хоч самі по собі чесні і не скривдилиб ділом нікого, то в своїх словних виразах були необережні й при малих дітях нераз говорили: „А, не варт бути чесним. За чесноту і доброту платять каменем. Обманюй інших, що тільки вдасться. Здобудь гроші, а люди тобі легко простять усі твої попередні злочини і поклоняться тобі, бо ти маєш гроші". Такі і їм подібні річи можна часто почути з уст навіть найпорядніщої людини, яка фактично ніколи так у житті не поступилаб, як говорить. Але малі діти беруть це поважно і в своїх серцях уже тоді постановляють, що будуть поступати так, як говорять їх родичі.

ЧУТТЄВИЙ БІК ДИТИНИ.

Діти переймаються не тільки моральною наукою старших, яка має потім великий вплив на їх характер, але також переймаються дуже настроями родичів, їх почуваннями і душевними переживаннями.

Коли батько накричить на маму й мама засумується, то той сум також уділяється дитині. Вона починає міркувати, по котрій стороні стануги: по батьковій, чи по материній. Коли вона однаково любить обох, то тим тяжче їй рішитися, тим більше болю завдає їй цей конфлікт, тим тяжче він відбивається на її настрою.

ЗАВДАННЯ ВЧИТЕЛІВ ЦЕ СТУДІЮВАТИ.

Завдання учителів є студіювати ці дитячі настрої, які дитина приносить уже з дому до школи, й по змозі старатися помогти дитині їх розвязувати. Бо щойно на упорядкованих почуваннях дитини, на обробленім духовім грунті, можна сіяти зерно науки з надією, що воно колись дасть овоч.

Крім чисто духових питань, з якими зустрічається дитина, завданням учителів і вчительок є також придивлятись до кожної дитини, чи часом вона не має якихось фізичних недомагань, себто, чи не є короткозора, або недочуває, або може сидить невідповідно і через те ушкоджує собі шлунок, легені, серце, зір.

Завданням учительок і вчителів є наглядати за тими справами і їх направляти. Але не зашкодить і родичам наглядати за тим, а цілком певно вони тим охоронять своїх дітей від багатьох прикростей.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

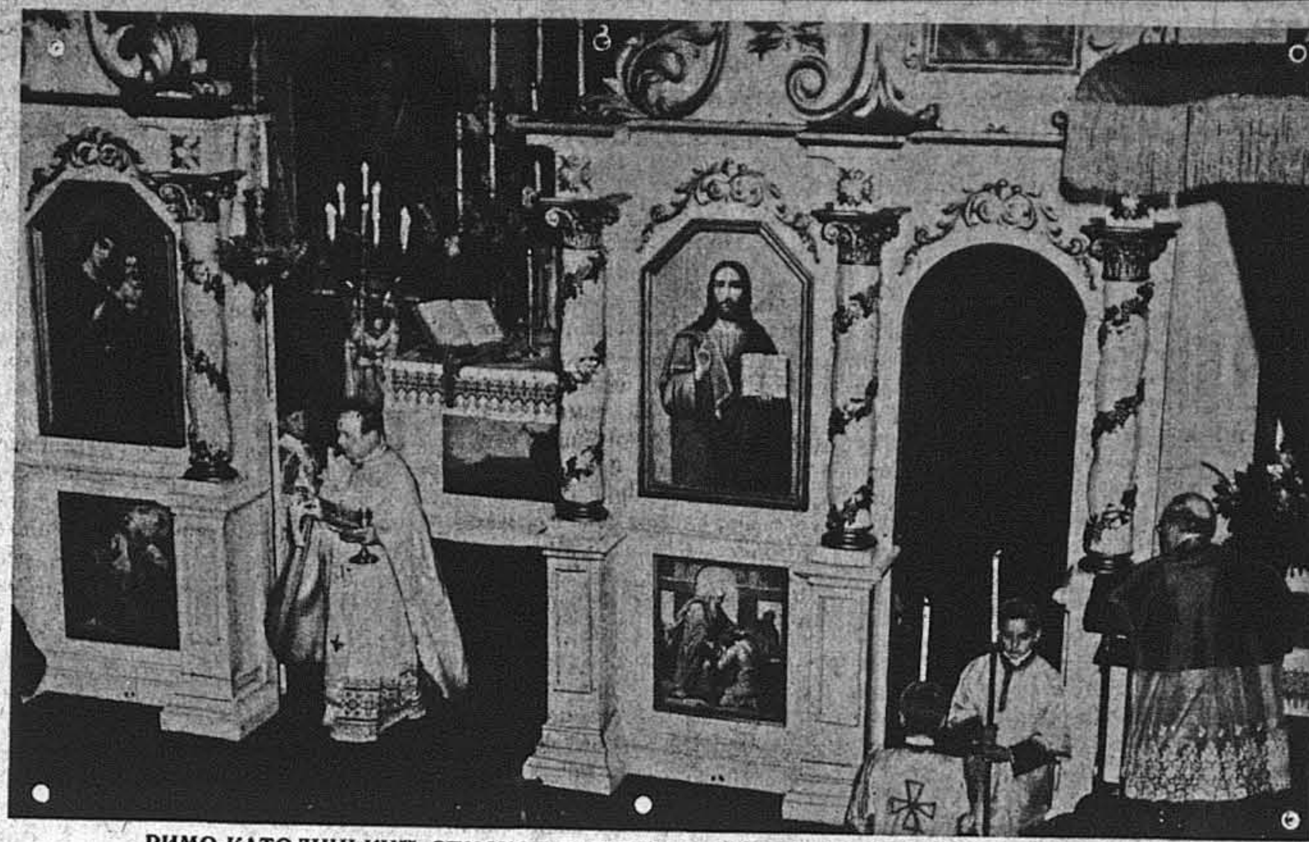
ВРАЖІННЯ З КОНЦЕРТУ.

Довелося мені бути недавно в Ню Йорку. Ось ту нагоду використав я між іншим і на те, щоби бути на концерті молоді, або точніше, на концерті колядок і щедрівок, що його виведено під проводом нашого композитора М. Гайворонського й молодого диригента п. Марусевича. Бачив я там великий гурт нашої молоді на сцені. Одні співали в хорі, а другі грали в орхестрі. Той гурт представлявся надзвичайно мило. Особливо подобалось мені, що разом з хором і орхестрою „виступала" також публика. А під тим розумію те, що як грали і співали коляди і щедрівки на сцені, то візвано і публику до співу. Дуже це радувало старе покоління. І тому належиться велике признання тій молоді, що так вірно служить нашій ідеї, що шанує і любить нашу пісню і наші звичаї. Зокрема треба дати признання за працю п. Гайворонському і молодому диригентові п. Марусевичеві. Дай, Боже, щоб такі виступи можна було бачити не тільки в Ню Йорку, але по всіх наших громадах. Бо вони скріплиб наше життя і притягнулиб до нас нашу молодь.

Т. Маліговка,
Когоз, Н. Й.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. О., Мікіз Ракс, Па. — Ми пропустили імена поданих Вами колядників, бо було аж 37 імен, то годі було друкувати.

РИМО-КАТОЛИЦЬКИЙ ЄПИСКОП В УКРАЇНСЬКІЙ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ.

Отсю ілюстрацію з відвидин римо-католицького єпископа, о. Йосифа Шрембса, в українській католицькій церкві св. Петра й Павла в Клівленді помістив католицький орган THE CATHOLIC BULLETIN. Єпископа видно направо; при центральнім вівтарі о. В. Меренькiв, парох церкви. Газета додала до ілюстрації пояснення про грецький обряд, про іконостас і відправу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЙОНГСТАВН, О.

Вистава „Ой, не ходи, Грицю" з „Вечерницями".

Ще ніколи не бачила велика українська саля при вул. Реййен стільки людей під своїм дахом, як у неділю, 6. лютого, ц. р. Коло шістьсот йонгставнських і околичних громадян, а навіть з далекого Клівленду, Шерону, Пітсбурга, Ню Кесл і інших місцевостей, ледве змістилися в салі. Зійшлися вони наче на велике свято, бо хотіли побачити нашу, повну традицій штуку „Ой, не ходи, Грицю" М. Старицького і славні „Вечерниці" Ніщинського. Тай не завелися. Співацько-драматичний кружок „Бандурист" української православної парохії і громади зо Стілтону під умілою управою о. Степана Мусійчука вивів цю штуку преславно.

Нема місця і слів для критичних заввваг поодиноких головніших роль штуки, але тало годиться підкреслити, що деякі ролі вийшли артистично. Тай не диво. Бо ролю Марусі відіграла пані Мирослава Мусійчук, знана з виступів у цій ролі й інших роль ще з Шікаго, Бофало, Пасейку й інших міст. Несподіванку присутним зробив і Василь Сильчак у ролі Хоми, яку він віддав влучно і зрозуміло. Він наче вродився до цеї ролі. Ще більшу несподіванку зробив Стефан Заміщак у ролі веселого парубка Дмитра, що розвеселив присутніх диригентуровою піснею „На городі калинонька". І інші ролі, як: П. Куриляк (Гриць), Оля Мусійчук (Галина), Р. Лінинська (Дарина), Л. Сенчишак (Потап), А. Куриляк (Степанида і баба ворожка), Ю. Проць (Вустя), Т. Кольонський (Охрим), А. Пашович (парубок) і С. Лопушанська (дівчина) вийшли бездоганно. Та головно пописався гурт хору. Деякі точки були такі живі і блискучі, що публика не могла здержатися від довгих оплесків.

Відкрив виставу вступним словом предс. прав. парохії, Н. Лопушанський, а англійською мовою Дмитро Федина, бо було тут багато чужинців: адвокатів, лікарів та знаних передовиків. На закінчення предсідник представив усім управителя та диригента і режисера штуки, о. Мусійчука, якому публика зробила велику овацію за його невсипущу працю і провід у громаді. Він у відповідь сказав, що не йому похвала належиться, а цій чесній молоді й учасникам штуки за їх посвяту для нашої української невмирущої штуки, пісні і культури. Таксамо висказав свою подяку всім і присутній гість з Пітсбурга, о. И. Желехівський. Всі приняли ці подяки до відома і погодилися з тим, що парохія має провідника, що веде людей до поступу на полі національнім та що в громаді нема фанатизму, ворожнечі, процесів і понижуючого наше імя поганого поведення, а є обдумана і корисна праця. Доказом цього була оця вистава, були оці виховані і вивчені молоді дівчата й хлопці, оця наша молодь, наш цвіт український, що вміє славу України шанувати і підносити, як є кому їй до цього дорогу вказати. А тільки така поступова, культурна праця помагає в боротьбі за долю, волю і славу України.

Теодор Сенедяк.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Річний бенкет.

В суботу, 29 січня ц. р., т-во „Українська Молодеча Ліга" влаштувала в готелі Барнес шестий річний бенкет, на котрий запросила як головних бесідників посадника міста А. Картера і соймового посла п. С. Ярему з Ню Йорку. До комітету бенкету входили: Марійка Бабяк, Ірина Бодак, Ц. Куницька, Степанія Грицай і Оля Зюбровська. Гостей привітала Павлина Мокра, як „тостмістрес".

О. М. Лисяк по молитві забрав слово і просив молодь, щоб кріпко держалася віри батьків і рівночасно перебирала всі культурні традиції українського народу та вкладала їх у спільну американську цивілізацію. Панна Оля Зюбровська, вчителька публичної школи, перейшла історію т-ва й заклинувала молодь, щоби плекала українське народне мистецтво, таке як вишивки, танці, пісні й т. п., та з тим мистецтвом запізнавала американську суспільність.

Посадник А. Картер говорив, що радий, що має нагоду знайтися в окруженні українців і познайомитися безпосередньо з їхнім життям. Він казав, що тепер він чимраз більше чує про українців і їх змагання, та притім додав, що коли українці хочуть добитися признання, то мусять організуватись і мати силу. Посол С. Ярема закликав молодь, щоб вона горнулася до своїх організацій, бо коли піде до чужих, то може зазнати розчарування. Говорив також, що молодь повинна старатися здобути вільні становища в американськім житті.

Бесідники назагал закликували молодь, щоб вона не цуралася свого, а навпаки, щоб горнулася до свого й шанувала культурно-народні традиції. Тому, що Україна стає нині важним чинником у світовій політиці, можливо, що американсько-українській молоді прийдеться відіграти одну з важних роль у відродженні Української державности.

Такі свята-бенкети ділають дуже добре на молодь і їх треба влаштовувати по ріжних місцевостях, запрошуючи американських суспільних діячів, які багато дечого навчать нашу молодь, а передівсім навчать шанувати свою власну національність.

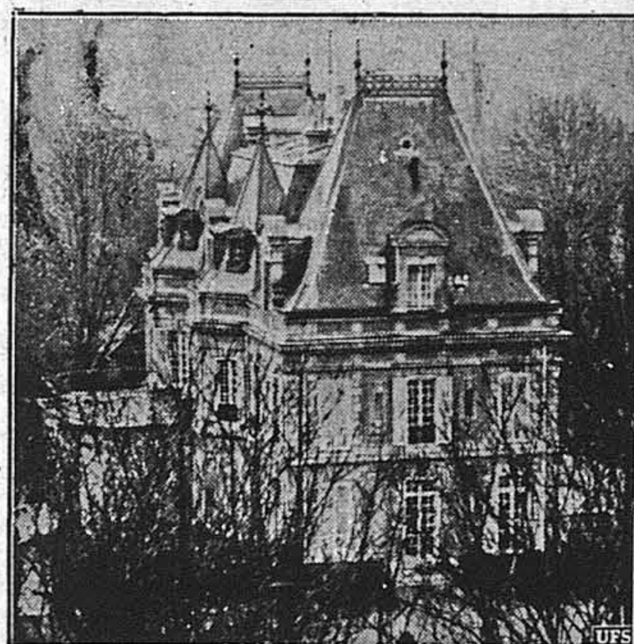
Гість.

Недобре прочуття.

— Мій тато — оповідає Степанко свому товаришеві — купив собі нову штучну щоку.

— А що зробить зо старою?

— Певно дасть її переробити для мене...

ЯК ЛЮДИ ЖИВУТЬ НА ВИГНАННІ.

Це Шато (замок) де ля Мейе, недалеко від міста Версаю у Франції, котрий наняли на шість місяців князь і княгиня Віндсори. Як відомо, князь Віндсор це бувший король Англії Едвард, що зрікся престолу для любови до жінки. Власником замку є пані Дюпію, американка, замужня за французьким сенатором. Князь спровадився вже до замку зо своєю службою й цілим вагоном клунків. Каже, що це його перше постійне мешкання на вигнанні.

СВЯТО ЕСКАЛЯДИ В ЖЕНЕВІ

Французьке слово „ескаляд" походить від латинського „скале", драбина і значить у військовім словарі — наступ на мури. Женевська історія небагата великими военними подвигами і тому світлями золотими буквами записана в ній оборона міста проти наступу війська князя Савої, що в морозливу ніч 11. грудня 1602. р. намагало вдертися до сонної Женеви, приставивши драбини до високого муру. Цей мур, пятнацять метрів заввишки, якого частини стоять іще й тепер гармонійно до загальної структури міста, робив разом з озером та Роною здобуття Женеви майже неможливим, чим теж можна пояснити у великій мірі вікову незалежність цієї малої республики. Савойці сподівалися дістатись до міста несподівано, уклавши відповідний плян з одним зрадницьким женевським урядовцем. Цей плянударемнила стара жінка, якій не спалося цієї ночі. Вона помітила ворожих вояків, що намагалися влізти на мур, кинула на голову їх старшин важкий казан з гарячим варевом та заалярмувала вартових, які спромоглися скинути драбини разом з вояками надолину. Всі дальші зусилля савойців здобути місто були даремні. Ранком скінчився бій перемогою женевців. Вдячні нащадки не забули чуйної „дам Роайом" і її історичного казана. Вітрини всіх цукорень Женеви повні того дня чоколядових казанів, прикрашених гербом Женеви, які женевці дарують один одному.

День 11. грудня зробився для женевців історичним святом, яке вони святкують дуже гучно й урочисто. На вулицях поважного міста реформації дозволена цього вечора маскарада, в якій молодь і діти беруть живу участь. Свято починається походом, у якім беруть участь члени ріжних патріотичних організацій в одягах та зброї дотичної доби, представляючи військових і цивільних достойників та вояків, що боронили Женеву проти савойців. На переді їде на конях у лицарських одягах голова міста та міська рада, потім поважно їде голова колегії Теодор де Без, в супроводі регентів та учеників, „дам Роайом" з історичним казаном, військо з розбитими драбинами савойців на возах, гармати, вершники зо смолоскипами, поміж рядами веселої юрби. Похід спиняється кілька разів, щоб відчитати традиційну проклямацію, яка говорить про перемогу, про волю народу, про любов до батьківщини. Похід кінчиться співом патріотичних пісень довкола великого вогню на площі. Після того починається справжня забава женевської молоді. Вулиці заповнені так, що рух трамвайв та авт спиняється на кілька годин. Групи більше, чи менше дотепних масок, хлопці, перебрані за жінок і дівчата, перебрані за хлопців, вганяють по вулицях у супроводі найбільш дикунської музики. Центр забави на великій площі Плен-Пале коло карузель, гойданок, всякого роду буд та інших механічних уладжень модерного ярмарку. Ніч кінчиться по кавярнях, ресторанах та балях на веселій забаві.

Але ніч „ескаляди" минає... З вулиць змітають всі останки нічних забав і Женева прибирає знову свій звичайний вигляд, прекрасної перлини Леману, надхнена ідеями суворої реформації.

Р. Шульгин.

Елегантний пан заїздить автом перед нічний бар і каже до шофера:

— Степане, приїдете тут по мене в пятій годині. Буду лежати під третім столиком направо.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Жертва 12-го від. УЧХ ОДВУ.

На зборах нашого відділу зложено коляду на визвольну боротьбу. Жертвували: Анна Дідик $2; Марія Булка $1:50; Степанія Дутчак, Анна Стронська, Марія Скринська по $1; Юстина Марців, Анна Попадюк, Ксеня Плетяк, Юлія Кликун, Катерина Гофман, Т. Коколуз, Анна Семочко по 50 ц. Разом $9:50.

Крім того зложили на Рідну Школу по $1: Розалія Сидорик, Анна Стронська, Розалія Попадюк; по 50 ц.: Анна Семочко, Е. Гаврилюк, Ю. Марців, Т. Коколюз, К. Гофман, Ю. Кликун, К. Плетяк, М. Булка, А. Попадюк. Разом $7.50.

На тих самих зборах виасигновано з каси $25 на визвольну боротьбу. Гроші вислано до центральної управи ОДВУ.

Іванка Подола, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Коляда.

Колядували члени 75 від. ОДВУ, 2-го від. УЧХ ОДВУ та 19 від. МУН: пані Коблан, Левицька, О. Труш, К. Кулич, М. Мацях, П. Ікалович, А. Жуковська, Т. Барна, В. Костирка, панна М. Гусар, панна М. Коблан, панна Довгопола і В. Юрків. Зложили: Т. Фальковський $5; І. Гусар $4; по $2: Я. Волинський, М. Мурашко, В. Костер, В. Томчук, Е. Волощин, Ю. Левицька, Е. Нечесний, Г. Євусяк, Л. Онуфрів, Текля Якимчук, А. Кулич, П. Жуковська, А. Коблан, А. Кирчів, П. Чопик, М. Мацях; Марія Дяцько $1.50; по $1: М. Юрків, Г. Пальчук, Т. Кречковський, М. Клапко, М. Попик, М. Ленчук, П. Німець, Г. Шустикевич, С. Гладкий, М. Петренко, Т. Кушнір, І. Гнатик, Л. Дума, М. Гумен, М. Сивак, Г. Когут, М. Козачок, Т. Клин, М. Милянович, С. Шиньон, М. Грабар, Г. Готра, В. Семусь, А. Милянович, Ю. Тесаровський, М. Хитрин, І. Малаховський, В. Костів, П. Мищишин, І. Білобрам, П. Мазур, М. Курило, А. Пельо, М. Фурка, І. Черкавський, В. Черепаха, Н. Вонсон, А. Контраневич, А. Гречин, В. Решітник, П. Світницький, О. Колісник, М. Атаманюк, М. Баран, К. Піддубчишин (на політичних вязнів), М. Смагрицький, М. Трусевич, П. Левицький, Е. Костів, П. Пацала, В. Гіль, В. Челак, К. Барна, О. Ленів, Р. Кіращ, І. Лущак, А. Світлик, Ю. Новак, Р. Костирка, А. Дубик, Е. Ляхович, О. Стеткевич, Л. Мишута, Р. Слободян, Д. Галичин, М. Мурашко, В. Цап, Р. Боровський, Е. Пфайфер, Д. Кіцей, І. Смеречанський, П. Грабар, Т. Заканич, С. Кіцей, Р. Жарський, І. Сторанка, Т. Барна, Н. Заяць, А. Борик, І. Вашко, С. Кот, С. Сайчук, А. Кухар, В. Микитка, М. Турчинський; по 75 ц.: В. Окіпш, І. Хомінський; по 50 ц.: М. Сайчук, П. Пігура, Г. Тойч, В. Зебрик, М. Кавочка, П. Нестор, Т. Хомяк, В. Маланчук, М. Грешко, К. Станиславишин, М. Бабер, В. Кушнір, В. Шера, І. Дубик, М. Пігура, Я. Осміловський, М. Федак, С. Карпяк, П. Стеблецький, В. Коченаш, П. Фурка, П. Тхір, М. Фурка (Ню Йорк), О. Пельо, Р. Грош, Т. Пеляр, А. Гребеняк, М. Фурка, А. Євчак, М. Каліда, І. Карничорт, А. Магура, Р. Дорош, М. Вагнер, М. Мазур; по 25 ц.: В. Журавецький, Патрина Ляшок, А. Шерамович; Н. Н. 5 ц. Додаткову коляду по $1 зложили: Н. Левицька, А. Сазоншіно, П. Серафин (Ню Йорк), А. Болутянська, О. Логин. Разом $153.30.

БОСТОН, МАСС.

27-мий відділ ОДВУ.

Підчас Різдвяних Свят члени нашого відділу ОДВУ виконали свій організаційний обовязок та пішли колядувати на визвольну боротьбу. Хоч падав сніг, проте наші члени не зважали, а радо йшли колядувати. Жертвували по $1: А. Роговська, М. Майдан, І. Зінько, В. Стрілецький, О. Гринак, А. Івашко, Т. Оверко, А. Смаж, А. Ганчарик, А. Мороз, Д. Бортиник, І. Чопик, І. Волощук, С. Чопик, Н. Давискиба, Д. Кузь, Ю. Смалюх, О. Войтків, д-р Е. Самойленко, С. Кучер, Н. Боднар, Г. Зварич, П. Мороз, О. Попович, І. Матейко, І. Следзь, Н. Довганчук, о. Л. Кушнір, М. Музика, М. Попович, П. Грицеко; по 50 ц.: С. Бойко, А. Пащак, О. Шафранська, С. Дейвіл, С. Шафранська, А. Пінак, О. Панькевич, М. Вонс, А. Біляк, Т. Золочівська, М. Давискиба, А. Бербелецька, О. Кубчак, М. Боднар, К. Пепеходюк, Г. Войко, Н. Н., Н. Н.; І. Зварич 10 ц. Разом $40.10.

М. Попович, секретар.

ФІНІКСВИЛ, ПА.

Зо зборів.

На організаційних зборах, на яких засновано новий відділ ОДВУ, п. Іван Білінський зібрав $15.22 на визвольну боротьбу. Гроші переслано до центральної управи ОДВУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З крутянської академії.

На академії в честь Крутянських Героїв, яка відбулася заходом 10-го від. ОДВУ 30-го січня 1938 р. в Ню Йорку, зложили на визвольну боротьбу по $1: П. Мартинюк, Роз. Ковальчук, С. В. Ратушний, Л. Мишута, Й. Третяк, М. С. і М. Гарасимишини, Т. Онуфрик, С. Прончак, А. С., М. Чернецька, Д. Галичин, А. Дубас, М. Сербенський, О. Стрижковська, Я. Гаврилко, А. Гладун, В. Душник, гром. Пазюки, Е. Плошанська, В. Голубович, Н. Б., Н. Н., Н. Марків; по 50 ц.: А. Кінзлюк, Ю. Стех, А. Молодович, В. Марковський, Н. Н., В. Іваник, Г. Сушко, пані Коваль, Л. Липецький, Д. Костишин, М. Чайка, Т. Івасечко, Іваннло. Разом $29.50.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З нагоди Свят.

П. Василь Клим зложив на визвольну боротьбу $5, а п. Н. Пришляк $1, як коляду з нагоди Різдвяних Свят.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З весілля на школу в Коломиї.

Весілля Марії Шумської й Едварда Карпенсі відбулося 24 грудня 1937 р. в Українській Пресбитерській Церкві в Нюарку, Н. Дж. Марія Шумська є членицею У. Н. С., відділу Запорозької Січи. Першою точкою програми було сольо „Люблю тебе вірно", яке з чуттям відспівала Оля Онищуківна, при акомпаняменті Стефанії Шумської. Потім при звуках шлюбного маршу увійшла молода; при вівтарі ждав її молодий. Вінчання відслужив пастор А. Кумак, а хор відспівав новопібраним „многая літа".

Мати і батько молодої мали приємну несподіванку для молодих, бо запросили присутніх гостей на пошлюбне приняття, яке відбулося в церковній салі, де також відбулась програма і забава. Крім родичів повінчаних всі гості склали весільні бажання молодій парі. Хор під проводом п. Ю. Кириченка відспівав кілька пісень. Опісля молода наділила гостей весільним „короваєм". Також відбулася збірка на Школу ім. М. Грушевського в Коломиї, яку перевів Василь Горбач. Збірка виносить $11, які то гроші вислано через Обеднання на призначену ціль.

А. Куман.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ—НАРІСТАВН.

Коляда на народні цілі.

При місцевій українській громаді існує, Т-во ім. Ольги Кобилянської, від. 48 У. Н. Союзу. Дуже гарно розвивається цей відділ, бо членниці беруть активну участь у громадському житті, збирають датки на ріжні народні цілі, а також жертвують з власної каси.

Цього року на Різдво зійшлися кілька жінок — М. Шагала, С. Містерман, В. Слободян, А. Гриб, К. Кундира, П. Романюк і К. Слободян — та, не жаліючи труду, пішли по членицях з колядою і заколядували $56.50. На своїх зборах вони ухвалили ці гроші поділити так: $15 на політичних вязнів, $10 на Рідну Школу, $10 на інвалідів, $10 на Народну Лічницю у Львові і $10 на сироти в Філядельфії. Суму $35 переслано через Обеднання з призначенням на згадані цілі, а $10 на Лічницю передано до місцевого Комітету Злучених Організацій Філядельфії; $10 передано сестрам василіянкам.

Зложили: М. Максимів $2; С. Бабяк $1.05; по $1: І. Баран з Блавіс, М. Качмар, С. Кінаш, І. Стоцко, С. Кривуцький, Т. Фарботник, А. Вовчак, П. Козиарський, Й. Білінський, П. Костик, І. Гриб, Т. Шагала, Н. Піхта, С. Юрків, А. Мартич, М. Бориска, І. Лешак, А. Губіцька, А. Комаровська, В. Лопушанська, А. Кузьбит, О. Філянкевич, Чудецька, А. Паславська, М. Козиарський, В. Питляк, Г. Білецький, М. Сошків, Багнюк, Ю. Каняк, Г. Містерман, А. Гойда, А. Кривуцька; М. Нема 75 ц.; по 50 ц.: Й. Пендицький, К. Баран, Галько, Клибан, К. Цвяк, М. Хомсико, Сметанюк, Н. Куриляк, В. Слободян, Т. Слободян, М. Кундира, П. Баран, І. Ячишин, О. Святий, В. Турпицький, К. Мослюк, Е. Слободян, П. Романюк, Е. Клим, Владика, М. Лопушанський, Е. Мандро, К. Цибок, М. Москович, А. Костик, Цюрило, А. Козак, А. Малиць, Гудира, І. Ячишин, П. Цвяк, П. Чорний, Теленко, К. Шагала, І. Шагала, С. Пиндицький; по $25 ц.: Мельнічек, А. Карпович, Сьвита, І. Баран; дрібними 15 ц.

Марія Бабяк.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На народні цілі.

Гром. Степан Шевців вислав через Обеднання коляду в сумі $12 на такі цілі: $5 на Рідну Школу, $5 на сироти і $2 на визвольну боротьбу.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

З забави на політичних вязнів.

На Новий Рік Український Американсько-Громадянський Клюб влаштував малу забаву. Предсідник Й. Паращук побажав присутнім щасливого нового року. Потім покликав ново-вибраного предсідника, Михайла Шведа, котрий сказав кілька щирих слів про клюб та завізвав присутніх, щоб вписувалися в члени. Далі йшли інші промови. Накінець забрав слово М. Танчак і, спімнувши про старий край, попросив зібраних, щоб зложили щось на політичних вязнів. Жертвували: І. Сташків $1 і $5 дрібними. Суму $6 вислано через Обеднання.

М. Швед.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На народні цілі.

Товариство ім. Михайла Грушевського, від. 219 У. Н. Союзу в Нюарку, ухвалило на своїх річних зборах 11 грудня 1937 р. виасигнувати з товариської каси на такі народні цілі: по $5 на Рідну Школу, на політичних вязнів і на інвалідів. Разом $15. Гроші вислано через Обеднання.

Андрій Мудровський, фін. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

З забави на Рідну Школу.

Дня 22 січня відбулася забава в гром. Дмитра й Катерини Семенюків з нагоди їх 20-літнього ювилею подружого життя, котру влаштували їх приятелі. При веселій забаві не забуто про Рідну Школу в старім краю. Зложили по $1: Й. Ярема, Ю. Голинський, М. Ярема, В. Ярема, М. Дубас, В. Реновець, М. Литвин, М. Вовчук, В. Романовський, С. Дубей, В. Дубас і Д. Семенюк. Разом $12, котрі вислано через Обеднання.

Ю. Голинський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, О. Товариство Українського Народного Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го лютого, в годині 1шій пополудні, в гали, де звичайно. Просимо членів прийти на час. — М. Шмичик, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори від. 358, тов. Згода, відбудуться в неділю, 20-го лютого, в годині 2-гій пополудні, в Народнім Домі, 2253 Вест 14. Просимо всіх члениць прийти на збори, бо є важні справи до полагодження з річних зборів. — А. Карась, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. На річних зборах тов. ім. Тараса Шевченка від. 252 вибрано слідуючий уряд: І. Магас, предс.; І. Сливка, заст.; Н. Батюк, фін. секр.; П. Хомин, рек. секр.; А. Багрій, кас.; Г. Сенів, І. Скульський, П. Кулиняк, контрольори. Місячні збори відбудуться в неділю, 20-го лютого, в годині 12:30 зполудня при 1944 Ірі вул. Просимо всіх членів прийти на збори. Також пригадуємо всім членам, щоби заплатили свої вкладки на цих зборах, бо я хто не заплатить своїх вкладок на час, той буде суспендований. Вкладки мають бути вислані до головної канцелярії У. Н. Союзу кожного 25 дня в місяці. — Відділовий уряд.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

У неділю, 13-го лютого, померла в Асторії, на Лонг Айленді, довголітня членка У. Н. Союзу, **Парасковія Скородинська**.

Уродилася вона 7-го травня 1888-го року в Устечку, повіт Заліщики, західня Україна. Ставши членкою У. Н. Союзу, вона приступила теж до товариства „Дністер". Покійниця займалася живо народніми справами й була широко звісна з живого зацікавлення громадською працею в своїй громаді.

При смерті мала 48 літ. Оставила мужа й дочку.

Похорон її відбудеться в середу, 16-го лютого, рано, з української православної церкви в Ню Йорку (на 14-тій вул.).

Земля Їй пером!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В неділю, дня 13-го лютого 1938 р. упокоївся бл. п. **Михайло Вишиваний**, довголітний член тов. ім. Богдана Хмельницького, в Нюарку, Ню Джерзі, від. 133 У. Н. Союзу.

Похорон відбудеться рано, в середу, 16-го лютого 1938 р., з похоронного заведення Мирона Литвина 383 Morris Ave., Newark, N. J. Похоронні богослуження відправиться в українській церкві св. Йоана Хрестителя, в Нюарку.

Покійний родився в селі Заланові, повіт Рогатин. Полишив жінку і двоє дітей.

Вічная Йому Память!

Олекса Будник, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. Пр. Діви Марії, від. 112, відбудуться в неділю, 20-го лютого. Просимо всіх прибути на ці важні збори. Також пригадуємо довгуючим вирівнати свої вкладки, бо впротивнім разі будуть суспендовані. На рік 1938 вибрано такий уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Габрівська, секр.; Параня Різун, кас.; Домініка Романович, рек. секр.; контроля, Ева Лялюк, Зофія Чубінська, Зофія Лазука.

ШІКАГО, Місячні збори Бр. Рож. Пр. Богородиці, від. 259, відбудуться в неділю, 20-го лютого, в годині 2-гій пополудні, в галі парохіяльній, 4950 С. Полайна стр. Кождий член повинен бути присутний на цих зборах, бо буде багато справ до вирішення. — А. Ф. секр.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(83)

Зміркувавши небезпеку, Анета сіпнулась наче дика кітка і таки вирвалася з рук Сборова. Рівночасно вона з цілої сили закричала: „Тибс, рятуй!" Сборов на хвилю схаменувсь і, звертаючись до Анети, сказав: „Коли ти словечком писнеш про те, що було між нами, то я тебе так замордую як свою жінку". В його словах було стільки люти, що Анета бачила, що він не жартує.

Подібно як Джейн, Анета втупила свій прошибливий погляд у Сборова. Бо їй, хоч уже прожила поверх двацять літ на світі, то ще не приходилось натрапити на такого нікчемника. Вона просто не могла вірити, що така гидота могла на світі існувати. З кущів показався Тибс і запитався: „Що сталося?" По хвилі надуми Анета відповіла: „Я здибала гадюку"...

Так, це була гадюка, гірше гадюки — думала собі Анета. В тій же хвилі вискочив з кущів також Бравн. Він зачув голос своєї дівчини здалека й немов тигр прибіг їй на поміч. „Що сталося?" — запитавсь і він. „Анета здибала гадюку", відповів недбало Сборов. „Де вона? Чи ви її вбили?" — запитався знов Бравн, готов роздавлютати все, що загрожувалоб Анеті.

„Ні, я не вбила її", відповіла значучо Анета. Але колиб ця гадюка появилася знову, то ти вбєш її. Чи не так?" З тими словами вона з довірям поглянула Бравнові в очі. „Ти можеш бути певна, дівчино, що вбю її. Роздавлю так, що і сліду не останеться. Але скажи но мені, куди вона сховалась?" „Вона втекла", промовив Сборов. „Другий раз вона не втече", добавила Анета.